

Rapportage

Ecologische quickscan erf Kromme Rade 19 in Kortenhoeft

Diepenveen, 19 oktober 2017

Projectnummer: 2017-017
Aantal pagina's: 12

Opdrachtgever:

Van Santen Advies
Vlinderweg 2
2623 AX Delft

Contactpersoon:

Dhr. R. van Duuren

T 015 – 887 11 40
E rvanduuren@vs-advies.nl

Opdrachtnemer:

EcoNatura - Onderzoek voor Natuur & Landschap
Gewestlaan 45
7431 AJ Diepenveen

Contactpersoon:

Drs. E. van Maanen

T 0570 – 614176
M 06-18969290
E econatura@ziggo.nl
W www.econatura.nl
KVK 55217060

EcoNatura

Onderzoek voor Natuur & Landschap

Science for Nature & People

Vraag- en doelstelling

In verband met de transformatie van een erf op Kromme Rade 19 in Koertenhoef (Noord-Holland), heeft Van Santen Advies uit Delft (contactpersoon: Dhr. R. van Duuren) gevraagd om een ecologisch onderzoek in de vorm van een quickscan van beschermende natuurwaarden op de planlocatie. Dit in het licht van de nieuwe Wet natuurbescherming (Wnb).

De vraag van Van Santen Advies richt zich specifiek op een ecologische scan van het erf en directe omgeving, met oog op aanwijzen en/of uitsluiten van beschermde natuurwaarden.

Voor meer informatie over het ecologisch onderzoek van EcoNatura en informatie over de vigerende natuurwetgeving surf naar: www.econatura.nl

Kenschets planlocatie en ingreep

Het plangebied betreft een afgelegen erf met bungalow op Kromme Rade 19 in Kortenhoef (figuur 1), in het natuurgebied Loosdrechtse Plassen van Natuurmonumenten ten westen van Hilversum (provincie Noord-Holland). Het erf ligt langs een afgesloten toegangsweg in het laagveengebied. Op het erf staan een woning, loods en andere kleinere objecten zoals een caravan (zie fotoimpressies). Het erf bestaat verder uit een tuin met centraal gelegen grasveld, een bosschage met oude forse en jongere wilgen en verder verwaarloosde tuinonderdelen met o.a. (braam)ruigte.

Het erf ligt in het natuurgebied Oostelijke Vechtplassen, een laagveengebied met wateren, veenweide en broekbospercelen. Het erf raakt direct in de directe omgeving aan water (weteringen), graslanden en wilgen- en elzenbosschages.

In verband met aankoop van een deel van het erf door Vereniging Natuurmonumenten, zal het onderhavige erf getransformeerd worden. Dit betreft de volledige sloop van de huidige woning met nieuwbouw en verwijdering van een oude loods. Hierbij is ook een asbestsanering gemoeid. Dit staat op 23 oktober 2017 gepland.

Daarnaast is in verband met verlegging van de erfscheiding ook de verwijdering en nieuwe aanleg van een 'klinkerpad' gemoeid. Tevens wordt een sloot als nieuwe erfgrens gerealiseerd (zie figuur 2 met plankaart). Uit de plankaart met beschrijving is echter niet geheel duidelijk of er bomen zullen worden gerooid in verband met de nieuwe aanleg van de sloot en klinkerpad (figuur 2).

Figuur 1. *Situering met globale aanduiding van de planlocatie (ecologisch invloedgebied) met erf op Kromme Rade 19 in Kortenhoef.*

7-9-8

gebonden kunnen zijn. Dit tevens met oog op de ecologische relatie van het plangebied met de omgeving. Aangezien het erf binnen als enclave binnen een beschermd natuurgebied (Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen) ligt wordt ook hieraan getoetst.

Navolgend in het onderdeel *Resultaten* worden de verscheidene soortgroepen van beschermde planten en dieren die aan de orde zouden kunnen zijn doorgelicht op voorkomen, ecologische effecten en belang in het licht van de *Wet natuurbescherming* (Wnb).

Resultaten

Broedvogels

Uit de boom- en struikinspectie op het erf blijkt dat de opgaande vegetatie geschikt is voor velerlei bos-, tuin- en struweelvogels, die er verborgen en wisselend in kunnen broeden. Actuele en oude nestsituaties werden er echter niet direct aangetroffen en territoriale broedvogels konden gezien het tijdstip laat in het seizoen niet meer op het erf worden geturfd aan de hand van hun zang. De aanwezigheid van broedvogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in de bomen (spechten, uilen, roofvogels, e.d.) en andere objecten op het erf en binnen het ingreepgebied (waaronder sloop van de oude loods) konden actueel worden uitgesloten.

Conclusie:

Het is in verband met verstoring met sloop, aanlegwerkzaamheden en mogelijke verwijdering van vegetatie op het erf wel van belang om dit buiten het vogelbroedseizoen – namelijk in het winterhalfjaar – uit te voeren om daarmee verstoring van vogelbroedgevallen en overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. Aangezien de sloop van de loods half oktober 2017 plaatsvindt, valt kunnen negatieve effect op broedvogelwaarden of jaarrond beschermde vogelnesten worden uitgesloten

Figuur 2. Impressies van het plangebied op Kromme Rade 19 tijdens het veldbezoek op 17 oktober 2017. Links- en rechtsboven: de af te breken loods. Midden links: gazongedeelte van het erf. Midden rechts: noordelijk en erf afbakenend veenwater, met daarachter het natuurgebied, met natte ruigten en moerasbos. Linksonder: de oude loods van binnen bekeken. Rechtsboven: voedselrijke ruigtevegetatie van het erf.

Vleermuizen

Aangezien er een loods wordt afgebroken is specifiek gelet op de functie als verblijfplaats voor gebouw bewonende vleermuizen, waaronder in deze situatie de gewone dwergvleermuis en laatvlieger als eerste mogelijke kandidaten. Het onderzoek richtte zich met name op verblijfsmogelijkheden voor vleermuizen in de oude loods en de bomen op het perceel; met oog op holtebomen of bomen die op andere wijze een verblijfplaats aan vleermuizen kunnen bieden.

De oude loods is enkelmuurs en bevat geen spouw voor vleermuizen om middels muurgaten in weg te kruipen. Het dak bestaat echter wel uit over elkaar gelegen asbestplaten, met afdekkende platen aan de binnenrand; met overgebleven isolatiemateriaal. Tussen de kieren van de asbestplaten, tussen de

‘aftimmering’ en tussen de ruimte van de muur en oplegging van de asbestplaten - kunnen in principe wel vleermuizen huizen. Echter, ervaringen uit de Nederlandse en Engelse literatuur omtrent vleermuisonderzoek en uit eigen onderzoek laten zien dat vleermuizen zeer zelden worden aangetroffen tussen asbestplaten. Tevens zijn de bestaande nauwe ruimten tamelijk ‘tochtig’ met de schuur voor een deel open door open deuren en ramen. Desalniettemin is het ‘s zomers voorkomen van vleermuizen in de loods niet geheel uit te sluiten zonder een gericht vleermuisonderzoek met een sonar-detector in de juiste periode in het zomerhalfjaar. De kans op verblijfplaatsen wordt echter wel zeer klein geacht. Dit kan verder gestaafd worden met het niet kunnen vinden van uitwerpselen van vleermuizen in de loods.

Het lijkt er verder niet op dat vleermuizen in de erfbomen kunnen huizen, gezien het gebrek aan holten of schorsspleten in de forse wilgen die er aan de noordrand staan.

Conclusie: Het voordeel van de twijfel wordt hier gegeven in verband met de grotendeelse ongeschiktheid van de loods als verblijfplaats voor gebouw bewonende vleermuizen; dit wordt weinig kansrijk geacht, maar kan niet geheel worden uitgesloten zonder een volledig vleermuisonderzoek.

Andere zoogdieren

Op het erf kunnen ook andere beschermde zoogdieren een verblijfplaats betrekken. De aandacht gaat hier vooral uit naar het voorkomen van kleine marterachtigen (wezel, hermelijn of bunzing). Op het terrein liggen structuren in de vorm van dichte ruigten (braam, brandnetel, kruiden), ruig grasland en rietland die gezamenlijk een geschikt (micro- en macro)habitat vormen voor vooral wezel of hermelijn (zie navolgende foto’s) en hun prooidieren (woelmuizen). Kleine marterachtigen vallen binnen het beschermingsregiem van soorten bij de provincie Noord-Holland, waarvoor nader onderzoek wordt gevraagd om ongewenste effecten op de soms zeer lokaal aanwezige kleine marters te voorkomen; de Wet natuurbescherming, Paragraaf 3.3, *Beschermingsregime andere soorten*, is hierop van toepassing.

Conclusie: Nader onderzoek is gewenst om de in Noord-Holland beschermde kleine marterachtigen (hier geen algemene ontheffing) aan te tonen of redelijkerwijs uit te kunnen sluiten en daarop respectievelijk goed toegesneden beschermingsmaatregelen te nemen of juist niet. EcoNatura kan hierbij van dienst zijn en hanteert de *Mostela*-methodiek (www.stichtingkleinemarters.nl) om dit onderzoek gedegen en zorgvuldig te kunnen uitvoeren.

Het erf biedt geschikt habitat voor kleine marterachtigen, met dichte ruigtestructuren, ruig grasland en rommeligheden; tevens aansluitend op geschikt habitat in de wijdere omgeving waar het voorkomen van kleine marterachtigen bekend is (zie www.stichtingkleinemarters.nl voor meer info over deze soortgroep en onderzoek).

Overige (beschermde) soorten

Kansrijke standplaatsen voor beschermde inheemse planten (bijvoorbeeld orchideeën) ontbreken op het erf of konden niet worden aangetoond, zo ruimschoots na de groeiperiode.

Op het erf liggen geen oppervlaktewateren die beschermde ongewervelden, vissen en amfibieën zouden kunnen bevatten. Wel zijn in de naastliggende sloot beschermde soorten als de grote modderkruiper en zeggekorfslak zeker niet uitgesloten. De aan het erf gelegen wateren vallen echter buiten de beschreven transformatie-ingreep, zodat deze soortgroep niet relevant is.

Ligging in Natura 2000-gebied

Het erf – als bestaand gebruik - vormt een enclave binnen het Natura 2000-gebied en wetlandgebied Oostelijke Vechtplassen (figuur 3). Het *Besluit Oostelijke Vechtplassen* bevat de *Instandhoudingsdoelen* (conform de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn aangewezen habitattypen en doelsoorten) voor dit beschermde wetlandgebied (zie navolgend). Het is hierbij de vraag of deze Instandhoudingsdoelen binnen de invloedssfeer liggen van de erftransformatie.

Figuur 3. Het erf Kromme Rade 19 als enclave uitgezonderd binnen Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen.

Conclusie: Instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen zijn niet aanwezig op het huidige erf en liggen ook niet binnen de impactsfeer van de erftransformatie in het licht van *externe werking*. De transformatie wordt strikt toegepast op het erf (enclave) zelf met kleine uittreding van de nieuwe sloot en raakt niet aan de *Instandhoudingsdoelen* van het gebied. Deze doelen zijn op afstand elders in de omgeving aanwezig op speciale standplaats- of stellen kritische habitateisen, die geheel op het erf ontbreken.

BESLUIT:

Artikel 1

1. Als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, vierde lid, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206) wordt aangewezen: het op de bij dit besluit behorende kaart aangegeven gebied, bekend onder de naam: **Oostelijke Vechtplassen**.
2. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende natuurlijke habitattypen opgenomen in bijlage I van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire habitattypen zijn met een sterretje (*) aangeduid:
 - H3140 Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met bentische *Chara* spp. vegetaties
 - H3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamion* of *Hydrocharition*
 - H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*
 - H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)
 - H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones
 - H7140 Overgangs- en trilveen
 - H7210 *Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van het *Caricion davallianae*
 - H91D0 *Veenbossen
3. De in het eerste lid bedoelde speciale beschermingszone is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage II van Richtlijn 92/43/EEG; prioritaire soorten zijn met een sterretje (*) aangeduid:
 - H1016 Zeggekorfslak (*Vertigo moulinsiana*)
 - H1042 Gevlekte witsnuitlibel (*Leucorrhinia pectoralis*)
 - H1082 Gestreepte waterroofkever (*Graphoderus bilineatus*)
 - H1134 Bittervoorn (*Rhodeus amarus*)
 - H1145 Grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*)
 - H1149 Kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*)
 - H1163 Rivierdonderpad (*Cottus gobio*)
 - H1318 Meervleermuis (*Myotis dasycneme*)
 - H1340 *Noordse woelmuis (*Microtus oeconomus arenicola*)
 - H1903 Groenknolorchis (*Liparis loeselii*)
 - H4056 Platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*)

Artikel 2

Het besluit tot aanwijzing van het gebied **Oostelijke Vechtplassen** als speciale beschermingszone in de zin van artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud

- c. de in de aanhef bedoelde speciale beschermingszone geldt als te zijn aangewezen voor de volgende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, eerste lid, van Richtlijn 2009/147/EG:
- A021 Roerdomp (*Botaurus stellaris*)
 - A022 Woudaap (*Ixobrychus minutus*)
 - A029 Purperreiger (*Ardea purpurea*)
 - A068 Nonnetje (*Mergus albellus*)
 - A119 Porseleinhoen (*Porzana porzana*)
 - A197 Zwarte stern (*Chlidonias niger*)
 - A229 IJsvogel (*Alcedo atthis*)
- d. de in de aanhef bedoelde speciale beschermingszone geldt als te zijn aangewezen voor de volgende trekkende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, tweede lid, van Richtlijn 2009/147/EG:
- A017 Aalscholver (*Phalacrocorax carbo*)
 - A041 Kolgans (*Anser albifrons*)
 - A043 Grauwe gans (*Anser anser*)
 - A050 Smient (*Anas penelope*)
 - A051 Krakeend (*Anas strepera*)
 - A056 Slobeend (*Anas clypeata*)
 - A059 Tafeleend (*Aythya ferina*)
 - A292 Snor (*Locustella luscinioides*)
 - A295 Rietzanger (*Acrocephalus schoenobaenus*)
 - A298 Grote karekiet (*Acrocephalus arundinaceus*)
- e. de kaart voor zover van toepassing op het in de aanhef genoemde besluit wordt ingetrokken.

Artikel 3

1. Dit besluit gaat vergezeld van een Nota van toelichting inclusief bijlagen en een kaart die integraal deel uitmaken van dit besluit.
2. De in de artikelen 1 en 2 genoemde speciale beschermingszones vormen samen het Natura 2000-gebied **Oostelijke Vechtplassen**, waarvan de instandhoudingsdoelstelling in de zin van artikel 10a, tweede lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 is opgenomen in de Nota van toelichting.

Slotconclusies en aanbevelingen

De volgende ecologische zaken zijn naar voren gekomen:

- De erftransformatie met afbraak van een loods, opheffing en verlegging van de klinkerpad en de aanleg van een sloot als erfscheiding raken niet in negatieve zin aan *de Instandhoudingsdoelen* van Natura 2000- en wetlandgebied Oostelijke Vechtplassen. Het betreft een bestaand gebruik grotendeels buiten de begrenzing van het N2000-gebied zonder externe werking bij de nieuwe transformatie. *Instandhoudingsdoelen* van het N2000-gebied komen niet binnen de invloedssfeer ervan voor.
- In het licht van de Wet natuurbescherming algeheel kan ruimschoots worden voorkomen dat beschermde planten- en diersoorten door de transformatie worden benadeeld, zoals gemotiveerd. Dit met uitzondering van *kleine marterachtigen*, waarvan niet duidelijk is of deze wel of redelijkerwijs niet op het erf voorkomen, maar waarvoor wel geschikt (macro- en micro)habitat aanwezig is. Aanbevolen wordt om hier nader onderzoek naar te doen om de noodzaak tot het nemen van beschermingsmaatregelen te bepalen.

EcoNatura in het kort

EcoNatura richt zich op het oplossen van ecologische en milieukundige vraagstukken met specialisatie op het vlak van mens, natuur & landschap en duurzaamheid. De adviezen van EcoNatura onderscheiden zich door kundig en objectief onderzoek. EcoNatura kan bogen op jarenlange veldervaring, state-of-the-art kennis en inzichten, en werkt zoveel mogelijk op wetenschappelijke leest. De best-beschikbare middelen en methoden worden ingezet.

Voor interdisciplinaire projecten werkt EcoNatura samen met, of bundelt de expertise van andere adviseurs op het terrein van natuurtechniek, landschapsarchitectuur, architectuur, wetenschap en grafische vormgeving. EcoNatura werkt naast ecologisch onderzoek en advisering in Nederland ook internationaal en innovatief aan natuurbeschermingsonderzoek.

Meer informatie over het werkterrein van EcoNatura vindt u op: www.econatura.nl

